

alii supra citati. Favet etiam huic sententiæ Anacletus Papa, in Epist. 2 Decretali, ubi primum ait Jacobum fratrem Domini fuisse ordinatum Episcopum Hierosolymitanum a Petro, Joanne et Jacobo Apostolis; indicat ergo illum non fuisse Apostolum, quia infra ipse subdit omnes Apostolos a Christo accepisse parem potestatem. Unde communis sententia est, omnes fuisse immediate a Christo vel Spiritu Sancto Episcopos ordinatos; ergo Jacobus, qui ordinatus fuit ab Apostolis, fuit extra Apostolorum numerum. Favet præterea Nicol., ad Rescripta Bulgarorum, c. 92, quem refert Turria., in Schol. ad Clementem, lib. 6, c. 10, pag. 81, ubi dicit eas Ecclesias habendas esse patriarchales, in quibus Apostolos sedisse constat, scilicet *Romanam, Alexandrinam, et Antiochenam*; et infra dicit, *Hierosolymitanam Ecclesiam etiam esse in honore habendam*; sentit ergo Jacobum, qui in illa sedit, non fuisse Apostolum. Tandem videtur posse colligi hæc sententia ex 1 ad Corinth. 15, ubi Paulus, de Christo post Resurrectionem loquens, inquit: *Visus est Cephæ, et post hoc undecim, deinde plusquam quingentis fratribus, deinde visus est Jacobo, deinde Apostolis omnibus, deinde tanquam abortivo visus est mihi*. Quibus verbis videtur ab Apostolis Jacobum distinguere. Quod si vera est hæc sententia, facile expeditur difficultas tacta, nam cum hæ personæ distinctæ fuerunt, quamvis eodem nomine appellatæ, nil mirum est si diversos patres habuerint, Alphæum, scilicet, et Cleopham.

16. *Responsio ad argumenta oppositæ sententiæ.*—Altera vero opinio est, tantum fuisse duos Jacobos discipulos et Apostolos Domini, atque ita eundem fuisse Jacobum Minorem et Alphæi, cognominatum *Justum, et fratrem Domini*, Apostolum, et primum Hierosolymorum Episcopum. Quæ sententia est sine dubio verior et solidior, ut late probat Hieronymus, contra Helvid., et tenet Euseb. Cæsariensis, lib. 2 Hist., c. 1, cum Clemen. Alexan., lib. 6 Stromat.; idem Isidor., lib. de Vita et obitu SS. Patrum; et sentit Chrysost., hom. 47 in Joan., ubi dicit Jacobum fratrem Domini fuisse Apostolum; et hom. 42 in Matth., ubi dicit Jacobum Alphæi fuisse lapidatum a Judæis; et hom. 33, dicit Jacobum Alphæi et Judam Thadæum fuisse fratres. Et colligi potest primo hæc sententia ex Paul., ad Galat. 1, ubi Jacobum fratrem Domini Apostolum vocat: *Alium autem Apostolorum vidi neminem, nisi Jacobum fratrem Domini*; cum ta-

men in Scriptura nullus vocetur Apostolus præter duodecim et Paulum; et c. 2, hunc Jacobum columnam Ecclesiæ vocat cum Petro et Joanne, significans fuisse ejusdem dignitatis et auctoritatis. Unde Act. 15, in Concilio Apostolorum, Jacobus Apostolica auctoritate sententiam dicit. Præterea, Canonica epistola, quam a Jacobo scriptam habemus, scripta sine dubio fuit a Jacobo Hierosolymorum Episcopo, ut est omnium communis sententia, ut patet ex Hieronymo lib. de Scriptor. Eccles. in Jacobo; et Euseb., lib. 2 Hist., c. 22. Unde et ad Judæos dispersos ex Jerusalem scripta est; et tamen, et in titulo ejus, et in Conc. Trid., sess. 4, scripta a Jacobo Apostolo dicitur. Quod etiam affirmat idem Hieronymus, lib. 2 contra Pelagian., et Epiphani., in Epist. ad Joan. Hierosolymitanum. Tertio, maxime urget Ecclesiæ auctoritas; tantum enim celebrat unius Jacobi Minoris festum, et illum dicit fuisse Jacobum Alphæi, Apostolum, fratrem Domini, et a Judæis fuste fullo-nis occisum. Quarto, est argumentum Hieronymi, quia in Evangelio vocantur *Jacobus Minor, et Major*, ut distinguantur et cognoscantur. Hæc autem relatio tantum est inter duos, et si plures essent, non satis illo modo distinguerentur. Denique de cæteris Apostolis legimus in historiis, in quibus provinciis prædicaverint, et ubi mortui vel martyrio coronati fuerunt; de Jacobo autem Alphæi nihil legimus. Nam quæ Niceph., lib. 2, c. 40, commentatur, nullum fundamentum nec auctoritatem habent. Signum ergo est hunc esse Jacobum, cui Hierosolymitana Ecclesia commissa est, et in ea usque ad martyrium permansit; est ergo idem qui frater Domini. Quod non obscure colligitur ex historia Hegesippi, quam refert Niceph., lib. 2 Hist., c. 22. Quæ conjecturæ si recte ponderentur, majoris sunt ponderis quam quæ in contrarium afferebantur; nam locus Pauli, 1 ad Corinth. 15, nihil ad causam facit, quia potuit Christus post resurrectionem interdum apparere soli Jacobo, interdum vero omnibus Apostolis simul, et hoc narrat Paulus. Ex quo non potest inferri Jacobum non fuisse Apostolum; sicut etiam dicit apparuisse Petro singulariter, et postea dicit apparuisse Apostolis. Cyrillus autem Hierosolymitanus, ibi citatus eodem modo loquitur; Hieronymus vero suam sententiam emendavit. Locus autem Clementis fortasse corruptus est, nam illi libri non censentur in rebus omnibus esse integri et incorrupti. Alii vero auctores Græci ibi citati, in iis rebus quæ ad

historiam pertinent, non sunt magnæ auctoritatis. Quod vero de ordinatione Jacobi Anacletus dicit, intelligendum est, non quoad consecrationem seu potestatem ordinis, sed quoad specialem institutionem, et designationem, per quam Hierosolymitana Ecclesia commissa est speciali curæ Jacobi Apostoli, ita ut ille esset proprius et specialis illius Episcopus. Quod non habuit immediate a Christo, sed a Petro (ut dicit Chrysost., hom. 87 in Joan.). Denique locus Nicolai I, potius favet nostræ sententiæ, nam concedit Hierosolymitanam Ecclesiam esse patriarchalem, licet propter Petri auctoritatem Antiochenam Ecclesiam illi præferat.

17. *Responsio.*—Hac ergo supposita sententia, ad difficultatem positam variis modis responderi potest. Primo enim Hieronymus (quem Beda sequitur) dicit probabile esse Mariam, matrem Jacobi, non esse dictam *Mariam Cleophæ*, quia esset uxor ejus, sed a patre vel familia fuisse sic nominatam. Sed hoc non admodum placet, quia non habet fundamentum in historiis, imo neque est consentaneum illis, ut supra ex Hegesippo et Eusebio citatum est. Alii, ut Cæsar Baronius, dicunt quatuor fratres Domini, qui in Evangelio numerantur, non fuisse inter se fratres, sed Jacobum et Joseph fuisse fratres, et filios Alphæi et Mariæ; Simonem vero et Judam fuisse filios alterius Mariæ et Cleophæ. Sed hoc etiam displicet, tum quia non habet fundamentum, et sine causa distinguit duplicem illam Mariam; tum quia Judas, frater Domini, censetur idem qui Judas Apostolus, canonicæ ejusdem epistolæ scriptor, ubi se *fratrem Jacobi* appellat. Unde, Luc. 6, Judas Apostolus vocatur *Judas Jacobi*. Respondendum ergo videtur altero ex duobus modis. Primus est, si dicamus eundem hominem fuisse Alphæum et Cleopham, illum tamen vel fuisse binomium, ut frequenter in Scriptura sacra contingit; vel certe nomen ejus fuisse Alphæum, cognomen autem fuisse Cleopham, a *gentilitate vel familia* (ut Hieronymus dixit); et hanc sententiam videntur insinuasse Chrysostomus, Theod. et Theoph., ad Gal. 1, cum dicunt Jacobum fuisse filium Cleophæ, et vocari in Evangelio Jacobum Cleophæ. Quod enim ad voces attinet, nunquam hoc nomine vocatur, sed in re ita appellatur, quando *Jacobus Alphæi* dicitur. Secundus modus est illam Mariam prius nupsisse Alphæo, et ex illo genuisse Jacobum et Joseph, postea vero, mortuo Alphæo, nupsisse Cleophæ, et ex illo

habuisse Simonem et Judam; inde vero factum esse ut omnes dicerentur filii Cleophæ et consequenter fratres Domini, quamvis Jacobus vere fuerit filius naturalis Alphæi. Qui modus dicendi non displicet D. Thom., ad Galat. 1, lect. 5, et est probabilis, quamvis incertus. Uteunque tamen in hoc dicatur, non refert ad præcipuam intentionem nostram, quia quomodocunque in hoc sentiatur, dicendum est hos fratres Domini non fuisse filios neque Mariæ, neque Joseph, sed solum consanguineos Christi, aut veros, aut existimatos.

ARTICULUS IV.

Utrum mater Dei virginitatem voverit¹.

1. *Ad quartum sic proceditur. Videtur quod mater Dei virginitatem non voverit. Dicitur enim Deuter. 7: Non erit apud te sterilis utriusque sexus. Sterilitas autem sequitur virginitatem. Ergo servatio virginitatis erat contra præceptum veteris legis. Sed adhuc lex vetus habebat statum, antequam Christus nasceretur; ergo non potuit licite B. Virgo vovere virginitatem pro tempore illo.*

2. *Præterea, Apostolus, 1 ad Corinth. 7, dicit: De virginibus autem præceptum Domini non habeo, consilium autem do. Sed perfectio consilii a Christo debuit inchoari, qui est finis legis, ut Apostolus dicit, Rom. 10. Non ergo conveniens fuit quod B. Virgo votum virginitatis emitteret.*

3. *Præterea, Apostolus dicit, 1 ad Timoth. 5, quod voventibus castitatem, non solum nubere, sed etiam velle nubere, damnabile est. Sed mater Christi nullum peccatum damnabile commisit, ut supra habitum est². Cum ergo desponsata fuerit (ut habetur Luc. 1), videtur quod ipsa virginitatis votum non emisisset.*

Sed contra est, quod Augustinus dicit in libro de Sancta Virginitate³: Annuntianti Angelo Maria respondit: Quomodo fiet istud, quoniam virum non cognosco? Quod profecto non diceret, nisi prius se virginem Deo vovisset.

Respondeo dicendum quod, sicut in secunda parte habitum est⁴, perfectionis opera magis sunt laudabilia, si ex voto celebrentur. Virginitas autem in matre Dei præcipue debuit pol-

¹ 4, d. 30, q. 2, art. 1, q. 2 et 3, et Matth. 1.

² Q. 27, art. 4.

³ Cap. 4, cir. prin., tom. 6.

⁴ 2, 2, q. 88, art. 6.

lere, ut ex supra dictis rationibus patet¹, et ideo conveniens fuit ut virginitas ejus ex voto esset Deo consecrata. Verum, quia tempore legis oportebat generationi insistere tam mulieres quam viros (quia secundum carnis originem cultus Dei propagabatur, antequam ex illo populo Christus nasceretur), mater Dei non creditur, antequam desponsaretur Joseph, absolute virginitatem vovisse; sed licet eam in desiderio habuerit, super hoc tamen voluntatem suam divino commisit arbitrio. Postmodum vero accepto sponso, secundum quod mores illius temporis exigebant, simul cum eo votum virginitatis emisit.

Ad primum ergo dicendum, quod quia videbatur esse lege prohibitum non dare operam ad relinquendum semen super terram, ideo non simpliciter virginitatem vovit Dei genitrix, sed sub conditione, Si Deo placeret. Postquam autem innotuit hoc esse Deo acceptum, absolute vovit, antequam ab Angelo annuntiaretur.

Ad secundum dicendum quod, sicut gratiæ plenitudo perfecte quidem fuit in Christo, et tamen aliqua ejus inchoatio præcessit in matre, ita etiam observatio consiliorum, quæ per gratiam Dei fit, perfecte quidem incepit in Christo, sed aliquo modo fuit inchoata in Virgine matre ejus.

Ad tertium dicendum, quod verbum illud Apostoli est intelligendum de illis qui absolute castitatem vovent. Quod quidem mater Dei non fecit, antequam Joseph desponsaretur; sed post desponsationem ex communi voluntate simul cum sponso suo votum virginitatis emisit.

COMMENTARIUS.

Duo respondet D. Thomas. Primum affirmat Deiparam virginitatem vovisse, quia modus operandi ex voto perfectior est; deinde explicat quo tempore hoc votum emisit, et conjungendo solutionem ad primum cum corpore articuli, dicit ante contractum matrimonium non vovisse absolute virginitatem, sed solum sub conditione, si Deo placeret. Quia hoc videbatur lege prohibitum, Deuter. 7, eo quod tempore legis, quoniam divinus cultus per carnalem originem propagabatur, oportebat generationi insistere. Post matrimonium vero contractum, ante Angeli annuntiationem, inquit agnovisse hoc esse beneplacitum Deo, et tunc simul cum sponso absolutum votum virginitatis emisisse. Quæ

¹ Art. 1 hujus quæst.

doctrina difficultatem habet non parvam, in sequenti disputatione tractandam. Ex illa vero infert D. Thom., in solut. ad 3, licuisse Virgini matrimonium contrahere, quia non absolute, sed sub conditione tantum virginitatem voverat. In solutione vero ad 2, indicat perfectionem castitatis voto consecratæ Deo, in B. Virgine initium sumpsisse. Quod quomodo intelligendum sit, jam explicavimus. In argumen. 3 citat D. Thom., ex Paul., 1 ad Corinth. 5, verba illa: *Voventibus castitatem, non solum nubere, sed etiam velle nubere damnabile est.* Quæ non intelligit D. Thom. dicta esse a Paulo, sed ex illo loco esse desumpta, quatenus ibi dicit, viduas illas, quæ primam fidem, id est, castitatis promissionem, irritam fecerunt, et nubere volunt, habere damnationem; citantur autem ex Hieron. verba illa, in cap. Voventi, 17, q. 1, quæ apud ipsum formaliter non reperiuntur. Quamvis eandem rem doceat, lib. 4 contra Jovin., col. 4, ubi dicit, *virginibus consecratis Deo non licere quod antea licebat, scilicet, nubere.* Reperitur vero illa sententia apud Augustinum, lib. de Bono viduitatis, cap. 9.

DISPUTATIO VI,

In tres sectiones distributa.

DE VIRGINITATE MARIE, QUANTUM AD VIRTUTEM ANIMI SPECTAT.

Quamvis id, quod est in virginitate veluti materiale, ad corpus pertineat, forma tamen et perfectio ejus in animo residet, et in voluntate servandi integritatem castitatemque consistit, ut late D. Thomas docet 2. 2, q. 152. Et licet verum sit virginitatem simpliciter non amitti per solum internum propositum coeundi, seu experiendi libidinem ex resolutione seminis provenientem, donec in hujusmodi externum actum prodeat, multum tamen per ejusmodi propositum remittitur de perfectione et integritate virtutis virginitatis, quæ in animo residet; et ideo ad hanc perfectionem pertinet quædam perpetuitas, et quasi immobilitas in hujusmodi voluntate servandi virginitatem. Inquirendum ergo superest an sicut in corpore, ita etiam in anima habuerit Deipara summam et integerrimam virginitatis perfectionem.

SECTIO I.

Utrum B. Virgo semper habuerit propositum virginitatis servandæ.

1. Suppono, non esse quæstionem de proposito illicito castitati contrario, nam fides, quæ docet nullum in Virgine fuisse peccatum, evidentissime docet per hujusmodi propositum aut desiderium, nunquam sui animi virginitatem violasse aut minuisse. Est ergo quæstio de voluntate honesta et licita, qualis in virgine aliqua esse potest voluntas contrahendi et consummandi matrimonium. Hæretici enim hujus temporis dicunt B. Virginem ante filii conceptionem habuisse animum consummandi matrimonium, et ideo illud contraxisse, quanquam postea ex Dei revelatione voluntatem mutaverit. Fundamentum eorum est, quia hujusmodi propositum nunquam coeundi, seclusa Dei dispensatione, esset contra illam legem naturæ: *Crescite, et multiplicamini.* Sed hoc fundamentum hæreticum est, perfectioni, et consilio virginitatis contrarium, quod docuit Paulus, 1 ad Corinth. 7, et contra naturalem rationem, quia lex illa neminem obligat ad contrahendum matrimonium, nisi in communis necessitatis articulo, extra quem, per se loquendo, consilium est ut castitas conjugio præferatur.

2. Igitur omissa hæresi, apparens ratio dubitandi esse potest. Primo, quia B. Virgo habuit voluntatem contrahendi matrimonium, et consequenter tradendi alteri dominium corporis sui; ergo necesse est ut habuerit etiam animum reddendi debitum conjugii petenti. Hoc enim, servata justitiæ lege, illud necessario consequitur. Secundo, quia propositum Virginitatis semper esse debuit non solum licitum, sed etiam de meliori bono, quia semper quod magis beneplacitum Deo esse intellexit, id optavit ac proposuit; sed propositum virginitatis in ea lege non fuisset de meliori bono, quia eo tempore meliores erant nuptiæ quam continentia, ut D. Thom. hic dicit. Quod præcipue verum videtur in illis feminis, quæ erant de tribu Juda, propter spem Messie, quod indicat Augustinus, tom. 6, lib. de Bono conjugali, cap. 9, dicens, in illis primis temporibus debuisse sanetos viros uti conjugio propter Dei populum propagandum, ex quo Christus nasciturus erat. Idem lib. 14 contra Faust., c. 13, tractans hæc verba ex Deuter. 25: *Maledictus qui non suscitaverit semen in Israel,* quæ tamen in vulgata editione non habentur.

Unde videtur etiam, nec licitum futurum fuisse tale propositum, quia femina illius temporis habebant speciale præceptum generationi vacandi, ut patet Exod. 23: *Non erit infæcunda, nec sterilis in terra tua;* et Deut. 7: *Non erit apud te sterilis utriusque sexus.*

3. *Virgo semper habuit propositum virginitatis servandæ.* — Dicendum nihilominus est, B. Virginem a principio usus rationis habuisse absolutum et firmum propositum servandi perpetuam virginitatem. Hanc conclusionem insinuat D. Thom. hic, dum ait, B. Virginem semper habuisse virginitatem in desiderio, non enim loquitur de imperfecto desiderio, quod *velleitas* dici solet (hic enim actus non satis est ad perfectam virginitatem, cum de se non excludat contrariam voluntatem, neque est eum attribuat Virgini cum hac imperfectione); est ergo sermo de voluntate deliberata, et efficaci amore castitatis, quod ex parte Virginitatis erat. Eandem sententiam docet Magist., in 4, d. 30; et ibi Bonav., art. 2, q. 2; Scot., q. 2, art. 2; Suppl. Gabr., q. 4, art. 2, post 6 conclus.; Richard., art. 2, q. 1; Maj., q. 4; Durand., q. 2; Sotus, quæst. 2, art. 2, ad 4; Abulens., Matth. 4, q. 30; Henric., Quodlib. 9, q. 44; Albert. Magn., lib. de B. Maria; Hug. de S. Victor., lib. de Perpetua virginitate Mariæ, c. 4; quam ex Scriptura Patribus sequenti sectione ostendam. Nunc ratione utor. Primo, quia B. Virgini tribuendus est perfectissimus virtutis castitatis et virginitatis gradus; hic enim Dei matrem decebat, ut universa Ecclesia ejusque sancti Doctores sentiunt, præsertim quia post Christum futura erat perfectissimum exterioris et interioris castitatis exemplar (ut elegantissime tractat Ambros., lib. 2 de Virgin.); sed ad hanc perfectionem pertinet perpetuum propositum servandi virginitatem; ergo. Secundo, B. Virgo ab infantia mota est ab Spiritu Sancto, ut quod melius ac gratius Deo esset, id amaret, et quantum in ipsa est perficeret, ut in superioribus visum est. Sed virginitas de se melior est, ac Deo gratior, teste Paulo, primæ ad Corinth. 7, ubi rationes affert, quæ in Beatam Virginem aptissime cadunt, scilicet, ut virgo semper cogitet quæ Domini sunt, ut tota sit Deo dicata, corpore et spiritu, neque habeat cor divisum, etc. Ergo credendum est, ex prædicta Spiritus Sancti motione, semper Virginem hunc statum amavisse et proposuisse.

4. *Objectio.* — Dicitur fortasse tum temporis non fuisse melius virginitatem servare,